

Stockholm 2 juni 2026

Remissvar: Belägg för broms? Åtgärder för starkare incitament till lägre kommunalskattesatser (SOU2026:20)

Utredningens utgångspunkt är att skatter på arbetsinkomst har skadliga konsekvenser för arbetsutbud och därmed i förlängningen på sysselsättningsgrad och tillväxt, är i grunden sann. Däremot utgår utredningen från ett antal andra antaganden som inte är sanna, vilket medför att många av utredningens förslag är olämpliga.

Utgifter för krig och inflation

Sverige har sett en rad skattesänkningar och andra urholkningar av skattebaserna under de senaste årtiondena, med ökade utgifter för RUT-avdrag, minskade och försämrade fastighetsskatter och ej avtrappade ränteavdrag som några exempel. Samtidigt har ett antal utgifter tillkommit i efterdyningarna av Covid-pandemin och kostnadschocken, samt inte minst krig och krigsförberedelser.

Realt urholkade intäkter

Under denna period noterar vi, liksom utredningen, att de kommunala och regionala skattesatserna knappast ökat, och de totala skattekvoterna minskat. Istället har besparingar skett på bland annat verksamhet genom "effektiviseringar" vilket i praktiken inneburit minskade anslag relativt löne- och kostnadsökningar, stramare och färre beviljade bedömningar inom annat ekonomiskt bistånd, liksom på statlig nivå urholkade trygghetssystem. Alla dessa slår direkt mot ekonomiska variabler genom mer svårtillgänglig välfärd, större social utslagning kombinerat med försämrade omställningsmöjligheter och minskad individuell avkastning av att ingå i arbetskraften – alla bärande pelare för den svenska modellen.

Vårdefterfrågan ökar

Slutligen har de ökningarna som genomförts, enligt utredningen, framförallt ägt rum inom regionernas vårbudgetar. Detta går helt i linje med internationell forskning och utvecklingen i andra rika länder, där en större andel av inkomsten läggs på vård ju rikare befolkningen blir. Det är helt rimligt att förväntningarna på åtgärder riktade mot hälsa blir viktigare när grundläggande materiella behov är mer uppfyllda, och det ligger i politikens uppdrag att tillgodose detta behov och efterfrågan – inte motarbeta det.

Fler skattebaser

För den som är mån om att stärka arbetsutbudet och bemöta medborgarnas förväntningar på välfärden krävs därför mer resurser, inte sämre möjligheter att samla in dem. I linje med utredningens bedömning bör denna förstärkning av budgeten inte i första hand komma från platta inkomstskatter, utan snarare andra skattebaser som staten förfogar över; internationella bolag, fastigheter och mark, kapital, högt värderade individer, digital närvaro, för att nämna några.

Konjunkturberoende kommuner

Mer konjunkturstabiliserade statsbidrag, utifrån bredare skattebaser, skulle också bemöta kommunerna och regionernas konjunkturkänslighet. De begränsade möjligheterna att finansiera välfärdsverksamheten på andra vis än de inkomstskatter som minskar i ekonomiska svackor har gång på gång tvingat fram nedskärningar just när behovet av stabil offentlig konsumtion varit som högst. Detta förslag tillstyrker vi, men det bör givetvis inte kopplas till någon broms. Slutligen går det inte att blunda för frågan om skillnader i förutsättningar, där bland andra Riksrevisionen pekat på hur utjämnningen mellan regioner är otillräcklig. Skattebroms riskerar att förvärra detta problem, istället för att ge fler möjligheter att jämna ut skillnaderna i välfärdstjänster beroende på ort.

Transparent redovisning och planering

Slutligen introducerar utredningen ett antal formkrav på den kommunala och regionala budgeteringen och planeringen, vilket är intressant och Akademikerförbundet SSR är i grunden positiva till ökad transparens och förutsägbarhet. Förbundet har bland annat drivit att ovan nämnda

”effektiviseringar” i form av otillräckliga indexuppräknningar bör redovisas tydligare just i budgeten, där varje avvikelse från prognosticerat index bör redovisas tydligt i kronor och ören. Även den statliga finansieringen, och i synnerhet de delar som sker genom Sveriges Kommuner och Regioner och inte omfattas av offentlighetsprincip, skulle vara i stort behov av insyn och transparens.

Vi ställer oss dock frågande till om just utredningens *effektivitet* i sig är ett tillräckligt definierat mått för att krävas i lag, och begreppet förefaller oss oftast definieras som ”vi känner igen det när vi ser det”. Vad gäller en plan för skattesatsen får vi intrycket att utredarna ser skattehöjningar som en lättvindig spontanhandling från region- och kommunpolitikerns sida. Vår bild är att detta inte är fallet. Hade, slutligen, en riktigt bra skatteplan kunnat förhindra utgifterna som följde hanteringen Covid-pandemin, inflationschocken som inte kompensades i statsbidrag, eller kunnat förutse krisen i Hormuzsundet och dess (kommande) följdverkningar? Frågan är retorisk.

Sammantaget

Akademikerförbundet SSR avslår förslagen i sin helhet, med undantag från att utreda hur konjunkturstabiliserade statsbidrag skulle kunna se ut men utan någon koppling till skattebroms.



Heike Erkers
Förbundsordförande



Simon Vinge
Chefsekonom